

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII Ч. 157. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 10-го липня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 157. Jersey City, N. J., Monday, July 10, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

«Свобода» Військ. 4-0757. — Тел. У. В. Соммер Військ. 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТОРИ ГРОЗЯТЬ УРЯДОВІ ОБСТРУКЦІЄЮ

ВАШИНГТОН. — У відповідь на заходи прихильників політики президента Рузвельта заставити сенат відкликати свою ухвалу про додання до невідомого закону постанови про заборону вивозу амуніції до воюючих сторін прихильники цієї постанови загрозили, що вони доложать усіх старань, щоб до такого відкликання не допустити, а вразі потреби не завагаються вжити й обструкційних засобів.

Вони кажуть, що вже мають за собою 34 сенаторів.

УРЯД ГРОЗИТЬ АРЕШТОМ ЗА ПЕРЕШКОДИ ДОПОМОГОВИМ РОБОТАМ

НЮ ЙОРК. — Вже коло сто тисяч робітників на допомогових роботах вийшли на страйк тут і по цілій Америці для протесту проти конгресової ухвали, що збільшає їх години праці й обнижає їх зарплату.

Тимчасом полковник Сомервел, місцевий адміністратор допомогових робіт, загрозив арештом усім тим, що будуть перешкоджати вести допомогові роботи.

У деяких випадках на допомогу страйкарів вийшли правильні робітники.

ЗАСУД ЗА ЮНІЙНІ НАСИЛЬСТВА

НЮ ЙОРК. — У місцевім сестействі суд відбулася розправа проти Джейкоба Шнейдера, делегата кушнірської юнії, обвинуваченого за вживання насильства, побивання робітників, часто старших віком. Не зважаючи на те, що коло 10,000 робітників усталилися за Шнейдера, суддя Овен Боган назвав його громілою й засудив на трилітню в'язницю. Шнейдера здавна підозрювали за підбуржування комуністичних нападів.

ДЮІ ВЖЕ ПЛАНУЄ КАНДИДАТУРУ ЗА НОМІНАЦІЮ

НЮ ЙОРК. — Прихильники кандидатури Томаса Е. Дюї, відомого прокуратора, на уряд президента Злучених Держав уже розвели ширшу акцію. Багато членів Республіканської Партії є того погляду, що як Демократична Партія виставить сильного кандидата, то лише один Дюї буде мати шанси виграти вибори для Республіканської Партії.

ЧІЛЕ ІМЕНУЄ ЖІНКУ ДО ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНГТОН. — Чілійський уряд іменував членом своєї амбасаді для Злучених Держав панну Алісію Візіру. Це перша жінка в дипломатичній службі того краю.

ВІДПРАВЛЯЮТЬ ІМІГРАНТІВ З РОБОТИ

ГАРТФОРД (Конетикат). — Підприємство Колт Петент Файер Армс відправило до свого відділу виробу машинних крісів усіх чужинців, себто ненаатуралізованих громадян. Заряд заявляє, що давати їм роботу в цій відділі „нерозумно“.

ЩЕ ДАЮТЬ ЛОВИТИСЯ НА ОБМАН З БРИЛОЮ ЗОЛОТА

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Морис Розенберг признався в місцевому сестейству суді до обману й дістав від судді півтора року в'язниці. Він вимантив \$1,185 від одного місцевого рабіна і його дочки, лишаючи в рабіна брилу золота, котра при розслідуванні показала брилою міді, тонко покритою золотом.

ПОМЕР СЕКРЕТАР ФЛЬОТИ

ВАШИНГТОН. — У таборі Репіден у Вірджинії, де він відпочивав через недугу, помер у 77-річ життя Клод А. Свонсон, що від 6 років був секретарем фльоти й заслужився багато для її розвитку. Він сповняв різні уряди 46 років і був колись сенатором.

ПОМЕР ЧЕРЕЗ УКУШЕННЯ БДЖОЛИ

ДИЛОН (Монтана). — Френк Гейзелбекер, 61-літній колишній заступник губернатора цього сестейства прийшов з городу до хати й сказав своїй жінці: „Я чуюся недобре. Мене вкусила бджола. Як знаєш, це для мене небезпечно річ“.

Він упав без притомності й до 20 хвилин помер.

ЕВРОПЕЙЦІ СКЛАДАЮТЬ ГРОШІ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК. — Американські банкирі дістають від якогось часу величезні суми з Європи на переконання на випадок війни. Один з ньюйоркських банкирів став трістисом для великих європейських інвестицій в Америці на випадок війни в Європі.

ПОЧТА МАЄ ГАРНІ ПРИХОДИ З АВТОЖІРОВОГО ЛІТАКА

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — За перший день воження поштових посилок між поштовим урядом у Філадельфії й центральним лєтовіщем у Кемдені, Ню Джерзі, поштовий уряд дістав в оплаті 3,000 доларів. Великі приходи завдячує передовсім тому, що філадельфісти вислали багато листів, щоб мати поштові значки з цього історичного дня.

ПО ВИЛИВІ

Закотивши штани, Ралф Томлінсон став очищувати білому з дверей свого дому в Морґеді, Кентукі, що був залитий водою виливом ріки. Не зважаючи на личий стан дому, він тішиться, що остався в живих та що його ймення нема між соткою жертв повені.

ВЕЛИТЕНСЬКІ ЗЛОВЖИВАННЯ НА ГОЛОВНІЙ ПОШТІ В ПАРИЖІ

В головній поштовій бюрі XVI велитиці в Парижі викрили велитєнські зловживання. Слідство виявило, що кілька поштових урядовців забирали собі французькі банкноти, що їх пересилали надавши звичайними листами. Дефравданті міркували, що пошкодовані не будуть жалуватися з огляду на розпорядок, що забороняє пересилати гроші звичайними листами. Однак кілька пошкодованих звернулися до суду, що перевів слідство, яке виявило винуватців. Дотепер поліція арештувала 10 поштових урядовців. Один з них признався, що в останніх двох місяцях присвоїв собі 60 тисяч франків.

І СТАМБУЛ МАЄ СЕНЗАЦІЮ

В однім з шпиталів у Стамбулі хірурги перевели на днях операцію у студентки „Еміні“, яка стала тепер громадянкою турецької республіки. Молодий „студент“ заявив, що почувается по операції дуже добре і висловив лікарям щиро подяку за повернення йому відповідного полу.

З МІСЯЦІ ВІЗНИЦІ ЗА ЗНЕВАГУ ПРАПОРУ

На терені вільного міста Данцігу поліція арештувала на днях поляка Заборовського з Щепова під закидом зневаги націонал-соціалістичного прапора. Заборовського засудили у приспіненому ході на 3 місяці в'язниці.

ЛЕТУНИ ЗГОРИЛИ З ЛІТАКОМ

Під Візе в Португалії трапилася летунська катастрофа. З невідомих причин літак з повітря почав горіти і впав на землю. Три члени залоги згоріли з літаком.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА

ПАТ повідомляє, що городський суд у Залізах засудив о. Івана Цебрівського, адміністратора гр.-кат. парохії в Батькові, пов. Броди, на 6 місяців безоглядної в'язниці „за виявлення тайни сповіді“. Засуджений о. Цебрівський згословив апеляцію від цього присуду. Цю вістку подаємо з журналістичного обов'язку на повну відповідальність ПАТ-а.

ЗАСУД У ПРОЦЕСІ НАРКОМАНІВ

У Станіславові скінчився процес проти 9 лікарів, які виставляли рецепти на морфін наловимим наркотикам. Суд засудив 4 лікарів на кару від 2 до 5 тижнів арешту. Головного наркомана, Хуздікевича, суд засудив на 3 місяці арешту. Хуздікевич збирався тим, що надіграв заборона морфину внаслідок одержаних ран на війні. Рецепти на морфін випрошував благальними проханнями. Усім засудженим суд припинив виконання кари. 5 лікарів суд увільнив від вини в кари.

ТАЄМНА СМЕРТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ АРИСТОКРАТКИ

Велике враження викликала в англійських товаришів колах трагічна смерть пані Лясель, братової гр. Гервуд, який одружився з єдиною донькою покійного вже англійського короля Юрія V. княжною Мейрі. Паню Лясель знайшли смертельно раненою в її сільській пошлості. Летунворд у графстві Лестер застрільною в руці. Її перевезли негайно до палати, де вона померла. Покійна була братамцем великого державного мужа, б. вчучею лорда Балфур, а вчучею князя Ерджіл. Причини самогубства невідомі.

ТРАГЕДІЯ БУВШОЇ „КОРОЛЕВИ КАРНАВАЛУ“

Перед львівським городським судом станула 19-літня дівчина якій прокуратура закинула, що вона підкинула свою дитину. Виявляється, що підсудна по maturі приїхала до Львова, де мала дістати посаду. З огляду на дуже гарму поведінку і на товариську позицію родини підсудна стала „королевою“ минулорічного карнавалу. На однім балі упоїв її один ділч та непристойну полизав з свого мешкання. По якійсь часі підсудна привела на світ дитину. Родина підсудної висклася, заляшючи її без засобів прожитку, тому вона підкинула дитину перед сирітським заведенням при Кадетській вулиці.

ВИШКІЛІ ЛЕТУНІВ

Президент саскачеванського університету Джеймс С. Томсон оголосив новий курс летунства в університеті, який доведе до дипломного повітряного летунства. Новий курс, другий свого роду в Канаді, вважається за знак поступу для університету. Він буде виконаний у календарі колегії інженірів та під проводом Д. С. Дж. Макензі.

Лише 20 студентів будуть допущених на той курс першого року. Сподіваються, що Лорі Грей, котрий укінчив інженірство і попередньо був членом місцевих гакі клубів, буде давати лекції на цим новім курсі. Більшість цих лекцій, і клясе у лабораторії будуть під проводом факультету інженірства.

БУДЕ НОСИТИ КУЛЮ В МІЗКУ

З одного шпиталю в Шікаго випущено 29-літню Катерину Дресен з кулею у мизку. Куля попала у дітину, як недавно два хлопці стріляли собі для виправу. Куля попала в голову дівчини. Вона в такому місці мизку, що небезпечно виймати, однак дівчина буде жити.

СТРАШНА СМЕРТЬ

Перед кількома місяцями скінчений пес у Подзамчі, жем-пільського повіту, покусав 29-літнього Куляка. Покусаний не сподівався, що пес є скажений і не звертався до лікарів. На днях виступили в нього прояви скаженості і шойно тоді відвезли його до катинки в Подзамчі, де Куляк помер від страшних мук.

ЗАСТРІЛИВ НАРЕЧЕНУ

Мешканець села Світеле, свенлякського повіту, 2-літній Валеріян Лекаревич застрівив з кріса овою наречену, 21-літню Вікторію Бураківну. Опісля Лекаревич сам важко зранився. Його відвезли до шпиталю у Свеніяхах. Причина вбивства і намагаючого самогубства не відома.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК НА ВЕРХАХ АЛЬП

Чотири альпіністи, що намагалися дістатися на верш Маршле-Дам, де згинув король Альберт, упали в безодню. Одна альпіністка згинула на місці, інші тяжко ранені.

ПОДІЛ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ЛЬВІВ. — Українська преса подає з Будапешту, що вже появилася перше число урядового „Вістника“, що виходить в Ужгороді, в якому знаходяться виконні розпорядки каже про введення в життя тимчасового декрету про управління Карпатською Україною. Один з розпорядків каже про поділ території Карпатської України на 3 округи, а саме: перша з осідком в Ужгороді, друга з осідком у Хусті, а третя з осідком у Берегові. Осідком цілої „угро-руської“ адміністраційної території є місто Ужгород.

Наказні носли К. У.

На засіданні мадярської ради міністрів, 27. червня 6. р. прем'єр Телекі відчитав список послів з Карпатської України та інших земель, прилучених до Мадярщини, що ввійдуть у склад нового парламенту і сенату в Будапешті. Згідно з предложеним раді міністрів списком, до парламенту й сенату ввійдуть між іншими: Пішта (Степан) Фенчик, Андрій Бродій, Іван Бокшай, Петро Голко, Іван Голота, Іван Прокопєць і Демко.

УСПІХ МОЛОДОГО ПІЯНІСТА-УКРАЇНЦЯ

ЛЬВІВ. — С. Я. Сапун, син українського священника з Галичини, осягнув перше місце при кінцевих продукціях на піані на Вишньому Курсі в Державній Консерваторії в Варшаві. Визначні фахівці пророкують молодому піаністові при дальшій праці світлу будучність.

ЗА „НЕОХОТНЕ“ ВІДНОШЕННЯ ДО ЛАТИНСЬКОГО ОБРЯДУ

ЛЬВІВ. — На відкритті „Українського Католицького Інституту Церковного Обєднання ім. Митр. Рутського у Львові“ виголосив доклад о. Ігумен Кліментій Шептицький, у якому викладав красу схиного обряду, доряджував його строго берегти і підкреслював, що цей обряд має так багато скарбів, що нам „не треба запозичувати себе деінде“. Польське „Слово Народове“ накидається на цей доклад у статті „О. Ігумен Шептицький проти запозичування у латинників“. Газета критикує о. Шептицького „за виразно неохотне відношення до латинського обряду“. І піддає в сумнів, чи це правда, що чим більше уніятська Церква віддаляється від „латинськості“ і зачиняється в своїх традиціях і окремішностях, тим легше знайде шлях до обєднання з православ'ям. Польська газета твердить прикінці цієї критики так: „Проста обсервація життя доказує, що латинська Церква діє більш притягуюче на схизматиків і більш позискує навернень ніж „східня“ Унія“. До цього додає „Новий Час“, що хто хоче знати трохи більше про „притягаючу силу латинської Церкви“, хай загляне до українських посольських інтерв'ю в церковних справах...

ЛІКВІДУЮТЬ УНІЯТСЬКІ СТАНИЦІ

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 141) подає, що з Холмиши забирають з єдиних там уніятських парохій Голлода і Гравіа дотеперішних настоятелів о.о. Василія, а на їх місце прийдуть священники — бувші старшини польської армії. А парохом у Люблині стане професор римо-кат. духовної семінарії, о. д-р Нехай, відомий ревний проповідник польської мови у церковних проповідях. Останній зарядження, видані під натиском люблінського римо-католицького єпископа Фульмана, означають ліквідацію цілого унійного руху в Холмиши.

ПОЗБАВЛЯЮТЬ ГРОМАДЯНСТВА

ЛЬВІВ. — Проголошено урядовий список громадян, позбавлених польського громадянства за виступи проти польської держави. Як відомо, такі списки появляються тепер дуже часто. В останнім видно велике число осіб, майже самих українців.

ПОЛЬСЬКІ КОЛЬОНІСТИ ГУЛЯЮТЬ

ЛЬВІВ. — „Діло“ з 24. червня 6. р. подає в рубриці „3 життя Волині“ про напад молодих польських кольоністів з Киверець і сусідніх сіл (коло Лудька) на Євгена Петриківського, бувшого голову „Просвіти“ і концесіонера української гімназії. Напасники звалили Є. Петриківського на землю і тяжко побили киями. Відносини на Волині тепер такі, що ніякий діяльніший українець не є лєвий свого життя, а принаймні того, чи за яку годину матиме ще цілу голову...

ШУКАЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ДУШ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ

ЛЬВІВ. — Директори і вчителі міських і сільських шкіл, а далі всі польські священники по галицьких містах і селах підставляли спеціальні писма, якими визнається їх припинювати, чи від 1918 року яка дитина, що повинна бути римо-католицькою, не вписана як греко-католицькою. В письмі подано, що всі громадські секретарі, вчителі та жандарми допоможуть у тім шуканні. Спеціально треба звертати увагу на такі родини, де хтось колись був у римо-католицькій обряді.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кошту замовлення платитися 10 центів.

Канали платежів: готівкою гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: Bergen 4-1016.
4-0807.

Address: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ДІЙСНО ВОСКРЕСЕННЯ?

Уся „Росія” — червона і біла — готується до святкування полтавської битви з 1709 року. Совети, як видно з підготовки, влаштовують із цього приводу велику маніфестацію. Інші обмежаться певно до різних газетних статей, публікацій чи докладів. Та в тому всьому особливо цікаве для нас те, що як білі так і червоні москалі святкуватимуть однаково, коли йде про розуміння значіння битви під Полтавою, себто того, що означає перемога московського царя Петра Першого, а програв Мазепи, гетьмана України. З цього боку знаменною є стаття Н. Н. Петровського, поміщена в часописі „Новое Русское Слово” з 27. червня б. р.

Отже Петровський стверджує, що московська перемога під Полтавою названа „руським воскресенням” і зробила початок тій великій Росії, що існувала після цього два століття. З тою перемогою, як казав цар Петро Перший, положено камінь під заложення Петербурга, при допомозі якого „пробито вікно в Європу”. З того моменту кінчиться історія „Московської Руси”, а починається історія — Росії.

До цього додамо, що для таких як Петровський (а також Сталін і їм подібні) гетьман Мазепа, очевидно, тільки „зрадник”, якого „дехто” хотів би перемістити на героя свободи, на другого Богдана Хмельницького, коли на ділі це був честливий брехун, ошуканець, душолюб і т. п., що хотів незалежної України, щоб бути в ній необмеженим паном.

Наводимо це тільки на те, щоб ствердити, що москалі, якої барви вони не були, у нічому не змінилися у відношенні до України і її визвольних змагань. Вони далі „виклинають” Мазепу як за давніх часів. У них українські мільйони маси, для яких Мазепа є героєм і символом визвольних змагань, це тільки „дехто”. Та це байдуже. Важніше те, чи дійсно московська гра під Полтавою і створення Росії було справжнім воскресенням московського народу. Нам здається, що ні, бо Полтава була ударом як для українського народу так і московського. Бо якби Московщина була обмежилася до своєї території й до того, що могла здобути на сході, то вона булаб такою великою державою. Булаб сконцентрована свої рідні сили для свого розвитку. Був би тоді розвинувся і справжній московський характер природнішим способом. Тоді, можливо, світ не був би свідком большевицького дикунства, від якого приходиться тепер терпіти також і москалям. Бій під Полтавою створив „Росію” коштом України. І що мають москалі з цього штучного твору? Не дав їм той козлюк на глиняних ногах розвинути природню за царських часів, не дає їм життя і тепер. А й годі буде вічно визискувати Україну! Правда, Полтава мала принести смерть незалежній Україні, але так не сталося, бо Україна, хоч тепер у неволі, є тепер щодо своїх незалежницьких змагань у своїх масах сильнішою, ніж це було в 1709 році.

ОРІЕНТАЦІЯ НА АГЕНТУРИ

„За нашу і вашу свободу”. Це було гасло, вжите в маніфесті Пілеуського, коли польське військо вирушило було на Правобіччю України весною 1920 року проти російського большевицького війська. Цей клич був пущений до омани. Ніхто в Польщі поважно не думав про незалежну Україну, хочби за Збручем, або навіть за Дніпром. Незалежна Україна для Польщі творила вічну загрозу, бо це показувало, що поляки мусять раніше чи пізніше віддати українській державі Галичину. Тому Польща, хоча була незалежною від режиму, що в ній панує, робила, робить і буде все робити до того, щоб не допустити до утворення української держави. Це та правда, якої українці не сміють забувати. Обернувши справу, також Московщина не буде миритися з українською державою, хочби найменшою. Знаємо, що 1914 року, за світової війни, Росія приймала до того, щоб знищити в зародку український рух у Галичині, бо боялася поширення „української зарази” на Наддніпрянщині. А проте, як Варшава, так і Москва в своїй політиці супроти України старалися виступати з „визвольними” гаслами. Царська Росія йшла на Карпати „визволяти підлеглих Русь” (Галичину, Буковину, „Карпатську Україну”), а большевицька Москва теж збиралася нас „визволяти” від панування шляхтичів і буржуазії. Глоблені румунським боярством і польським панством деякі українці в Буковині, Галичині й Волині прислухалися до привабливих голосів московських сирен. З того виникла ціла доба „радянської фальш” між західними українцями. З другого боку, з нехвастки до російської большевицької тираниї, деякі українці з Наддніпрянщини готові були сподіватися допомоги від Варшави проти Москви. Ці настрої використовувала Варшава, щоб показати світові, що, мовляв, Польща має на сході „визвольну місію”. Створено штучно небувало „Прометейську ідею” Польщі, що має допомогти визволитися народам сходу від Дніпра аж до Туркестану. У Варшаві й Парижі заметушилися поряд з українцями також „орієнтальні”, татари, грузини, черкеси, туркестанці. Словом, грає музика „весна народів” починається. Дійшло до того, що в органі польських „прометейців” — „Орієнт” уміщений був портрет Пілеуського, обрамований гербами всіх поневолених народів сходу Європи...

Але в цій ідилії „згоди в сімействі” несподівано появився негармонійний тон, що цілком зруйнував „мир і тишину”. Цим рушійним порядком була Карпатська Україна. Ціла Польща задріжала від страху й гніву: за Карпатами з'являлася якась Україна? Полетіли шкереберть усі „прометейські ідеї”. Знищити, роздавити, за-

топтати — це був однозгідний голос польської преси, польської опінії, польських урядів. Хитріші з поляків казали, що треба знищити Карпатську Україну на те, щоб не було каналу, в якому можуть гніздитися „комуністичні шури”. Коли Карпатська Україна показала, що там найменше є місця для большевизму, то поляки знайшли інші „аргументи”: мовляв, треба віддати Карпатську Україну мадярам на те, щоб мадяри допомогли українцям разом з поляками „бити большевиків”. Не минуло й тижня після окупації мадярами Карпатської України, як Варшава обернулася з відомими приємними пропозиціями до „комуністичних шурів” у Москві.

Трагікомедія тих українців, що пробують зв'язати долю України з визвольною місією Москви або Варшави, є втім, що вони мусять, як той папировий „танцюра”, рухатися

Е. Онацький, (Рим).

АМБІТНІСТЬ

Амбітність — слово чуже. Воно походить від латинського „амбіре”, що значить „ходити навколо”, але вже давні римські кандидати на ріжні виборчі посади своїм упертим і настирливим „ходінням навколо” своїх виборців надали цьому слову той зміст, що його ми знаходимо в усіх сучасних європейських мовах. Амбітністю ми називаємо тепер пристрасть жадання виробити собі ім'я і становище в світі, піднести в якийсь спосіб над сірою анонімовою масою, припустити про себе говорити, довести свою особову вищість, досягнути слави і пошесті.

Але з цього окреслення поняття амбітності випливає, що вона охоплює цілу низку, або, краще сказати, цілу ступінь пануючих споріднених між собою рис людської вдачі. З одного боку амбітність може підвестися до жадання справжньої слави, що означає бажання немертвості, а з другого боку, через незмірний простір звичайного честолюбства, зійти до рівня порожньої чванливості та марнославності.

З огляду на те, що амбітність охоплює таку широку гаму людських почувань, її не можна категорично зараховувати ані до додатних ані до від'ємних рис людської вдачі. Все залежить від того, на що саме, на яке поле людської діяльності скеровується „ота амбітність” честолюбника, а крім того також і від того, в якій мірі той амбітник рахується з інтересами і потребами суспільства, до якого належить. Інакше кажучи, амбітність може бути як додатною, так і від'ємною рисою в залежності від того, на якому

в залежності від нитки, котра їх сминає. Наші „радянські”, під московським диктатом, ідуть до польських консулів з заявами охоти боротися разом з Польщею „за поступ”. Ті, що вірили в польський „прометеїзм”, мусять заплющити очі перед очевидними фактами і вірити, що то Польща тільки веде „дипломатичну гру”, а в дійсності вона, мовляв, хоче утворення незалежних національних держав на сході Європи.

Коли замисль твердих фактів життя люди виставляють свою віру, що має бути так, як їм хочеться, це те показує, що така орієнтація помилкова і безпідставна. Єдиною „підставою” такої орієнтації лишається матеріальна залежність цих людей від Москви і Варшави. Але там, де рішає ця матеріальна залежність від чужих, не можна говорити про „українську політику”. То собі звичайна українська агента в інтересі чужих держав. А з агентами ідейний спір неможливий. Для поборовання їх треба зовсім інших „аргументів”.

Н. В.

Моральною підложжю вона виростає, в супротиві й оточенні яких інших додатних чи від'ємних рис вона виявляється.

Нема людини, що в тій чи іншій мірі не булаб амбітною. Трудно навіть собі уявити, що булоб з усією людською родиною, коли б люди були цілковито позбавлені амбітності. Можна здогадуватися, що вони ще до сї блукалиб, мов ті дикі звірі, десь по горах та лісах. Сама земля виглядала б тоді цілком інакше, бо амбітність це справжній дрижджівник цивілізації. Подібно до того, як для фізичного розвитку людського роду на землі натура привадила до акту розмноження не звичайну чуттєву насадолу, так і для розвитку духовних сил людини натура надала їй безконечні втіхи задоволеної амбітності. „Задоволення, каже італійський фізіолог Монтегіаца (Я фізіологія дель піачере” 1933, ст. 131), що його відчула перша людина, переборюючи якусь трудність, напевно цілковито винагородила її за зроблене зусилля, людина таким чином знайшла нове джерело втіхи”.

І саме тому, що задоволення амбітності походить не стільки від посідання якоїсь речі, як від утіхи здобуття жаданої речі; не стільки від самої речі, як від тієї ціни, що ми самі їй надаємо, кристалізуючи навкруги неї наш жадання, наприклад нашій амбітності красномовно промовляє про суспільну вартість самої нашої особи. Бо одну людину амбітність штовхає на шлях політичного демагога, що, плінуючи своїм впливом на масу, цілковито забуває за ті обов'язки перед суспільством, що такі впливи на масу наклада-

ють на людину; другу людину амбітність виводить на шлях довгого службового мовчаного шляху, в кінці якого мріє якийсь найвищий ордер св. Анни чи св. Юрія, чи якого іншого святого; третю людину амбітність піддає чимсь визначитися на полі науки, прокласти нові шляхи для переможного ходу людської думки; четверту підмюляє вперто працювати, щоб заробити добрі гроші і мати можливість ними все і всіх купувати; п'яту витягане на сцену театру, ваблячи обіцянками оплесків та великих літер назвища на афішах, розвішаних по цілому місті; шесту ставить у лави народних працівників, що мають надію причинитися будьякою цеглиною до розбудови рідної Батьківщини; сему виводить на шлях героїської смерті, на подив і пам'ять потомків, що б потім міг сказати батько синові:

„Молись, Молись, сину! За Україну Його замучили колись...”

Відповідно до всіх цих ріжних виявів амбітності (і ми зазначили тут тільки деякі з них), ми й повинні по ріжноту відноситися до „амбітних” людей: мусимо кожного разу аналізувати, скільки суспільно-пожиточного виявляється в амбітності тієї чи іншої людини (бо амбітність почуття чисто суспільне і може виявлятися тільки в суспільстві), а також скільки ідентифіковано-оправданого є в тій амбітності, бо суспільно-пожиточна амбітність може бути тільки в такій людині, що дійсно (а не в самому тільки бажанні) чимсь перевищує своїх громадян, чи то фізично (як спортсмен), чи то розумово (як людина науки або письменника), чи то волею і морально (як провідник політичного чи релігійного руху) і тому має виправдане право жадати відповідного визначення та підвищення.

Давня приповідка твердить, що „мало вартий той салдат, що не надіється бути генералом”. Проте, щоб зробитися генералом, не досить надіятися. Треба перейти довгу й тяжку школу практичної й теоретичної стратегії, треба мати добрі здібності, щоб ту школу відповідно зрозуміти і присвоїти, треба мати багато часу, щоб перейти один по одному всі оті шаблі, що ведуть до генеральського чину. Це саме треба булоб сказати і про всяку іншу галузь людської діяльності. Спеціалізація в кожній галузі науки і техніки дійшла таких розмірів, що кожна амбітна людина мусить довго і вперто над собою працювати... Але такій стан річей триває тільки в так званій нормальній стадії життя відповідного суспільства. Колиж вибухає революція, ситуація відразу відмінюється: перед кожним амбітником відкривається просто необмежені можливості. З огляду на брак і на неможливість переведення справжньої контролі здібностей і знання кандидатів, кожний наймізерніша людина починає претендувати на найвідпо-

відальніші посади і починає вести за них запеклу боротьбу. В нормальних умовах життя держави відбувається, як ми вище зазначили, розділ амбітників по всіх галузях людської діяльності, відповідно до природних нахилів і здібностей людини, і в суворій конкурентній боротьбі, на горю вибираються тільки дійсно вартісні елементи; з моментом революції, коли в приватних справах починають відчуватися наслідки економічної і фінансової кризи; коли праця в наукових установах відходить на далекий задній план; коли навіть у військовій застала почуття дисципліни і субординації, майже всі амбітники опинюються зрештою на полі безоглядної політичної боротьби, що обіцяє їм усі ті задоволення, які вони вже не можуть знайти на інших полях людської діяльності... Досить згадати відоме явище „отаманів” в українській національній революції...

Майже всі амбітники. Властне, не всі, а тільки майже всі. Бо незначна група амбітних людей, ота, що належить до амбітницької „аристократії”, залишається й далі на своїх місцях, що їм їх визначила природа і якийсь непереможний потяг їх гордого духа. Тут, змагаючись проти всіх і вся, переборюючи злидні і мізерію, не зважаючи на ні які „модні” гасла і напрямки, вони вперто продовжують іти своїм власним шляхом — шляхом далекої, дуже далекої, може бути посмертної слави.

В цій своїй вищій формі амбітність — це непереможна потреба великої душі продовжити своє існування поза межі звичайного земного життя; це — палюча жага немертвості, що не може прийняти смерті, як цілковитого зникнення; це — пристрасть (і часто навіть несвідоме: дивись у Шевченка: „Мені однаково, чи буде той син молитися, чи ні”) жадання сильної особовості, свідомості своєї неповторності, залишити по собі творчі, що неслиб у вічність печаті її творчого духа; це — безсумнівне багатство духовного життя, що не може задовольнятися рамками життя фізичного...

(Кінець буде).

НА ПРЮ!

Повість з української старини. Написав Роман Леонтович. З передмовою Л. Нигрицького. Виданням „Української бібліотеки”. Видавель „Ван Тіктор”, Львів. Ст. 128. З портретом автора.

В цій книжці оповідається про ріжні пригоди киявського купця Зорана Томрича, які він мав враз з собою прислужою в Галичині, в теперішнім повіті Рави Руска.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в книгарні „Свободи”.

„Svoboda”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Д-р Л. Мишуга.

ШЕВЧЕНКО І ЖІНКА

(Жінка в житті і творах поета).

(4)

Катерина вийшла мовчки з хати, взяла землі під вишнею і на хрест почепила і пішла селом:

Плаче Катерина,
На голові хустинка,
На руках дитина.
Вийшла з села — серце ние,
Назад подивилась,
Покивала головою
Тай заголосила.
Як тополя, стала в полі
При битій дорозі,
Як роса та до сніду сонця
Попалала сльозами.
З сльозами за гірками
І сльоту не бачить,
Тільки сина пригортає,
Цілує та плаче.
А воно, як анюлятко,
Нічого не знає,
Маленькими ручицями
Паузу шукає.

Потішаючи бідну покривку, Шевченко не радить їй жалуватися перед людьми на свою недолу, бо люди гнуть як ті дошки, куди вітер віє, і карають того, кого Бог карає:

Серце моє!
Не плач, Катерино!
Не показуй людям сльозів,
Терпи до загину.
А щоб личко не марило
З чорними бровами,
До сніду сонця, в темні ліси
Умийся сльозами!
Умийся — не побачать,
То й не засміються,
А серденько відпочине,
Поки сльози злиються.

А над Івасем, малим бідним байстратем,
боліє поет у такий спосіб:

Сирота собака має свою долю,
Має добре слово в світі сирота,
Його боють і лають, закують в неволю,
Та ніхто про матір на сміх не питає.
А Івас спитають, зарання спитають,
Не дадуть до мови дитині дожити.
На кого собаки на вулиці ають?
Хто голий, голодний під тином сидить?
Хто лобуря водить? Чорняві байстраї...
Одна дога — чорні бровеняї,
Та й тіх люди задрі не дають носити.

Кохайтесь, чорнобриві, як серденько
знає, доряджує поет дівчаткам, але разом з тим доряджує їм і шануватися, щоб не довелось їм, як тій нещасній Катерині, москалям шукати!

Жіє Шевченко серед гарних людей,
але на чужині. А серце його рветься в Україну:

Україно, Україно!
Ненько, моя ненько!
Як згадаю тебе, краю,
Заване серденько!

Поет боліє душею, що ніхто не бачить у світі, як закована в кайдани Україна, неначе та сирота, понад Дніпром плаче. Він боліє, що її бачить тільки ворог, котрий її поневолив, а тепер сміється над нею.

І до нього він відзивається:

Смійся, лютий враже!
Та не дуже, бо все гіне;
Слава не пожить,
Не пожить, а розкаже,
Що діялось в світі,
Чим правда, чия кривда,
Чим ми діти.
Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине.

Шевченко відчував, що тих його бо-
лів, тих думок, там у Петербурзі, у сто-

лиці Росії, яка поневолила Україну, ніхто не відчує і не зрозуміє. Тому він оті думи, ту свою першу книжечку висилає в Україну:

В Україну їдть, діти,
В нашу Україну.
Там знайдете шире серце
І слово ласкаве.
Там знайдете ширшу правду,
А ще може й славу.

За рік по „Кобзарю” появилася 1841 р. у Петербурзі найбільша Шевченкова поема „ГАЙДАМАКИ”, для якої підкладом стали народні бунти в Україні з 1768 р., звернені проти польських панів. Нарід піднявся, бо з давньої козацької слави осталися тільки руїни, бо:

...люди мруть,
Конають у тюрмах, годі, бо...
Діти нехрещені ростуть,
Козацькі діти, а дівчата,
Землі козацької краса
У ляха виле...

Шевченко змальовує в тій поемі картини, грізні й жахливі:

Україна, знай, горить,
По селах плачуть голі діти:
Батьків немає.
Шелестить
Пожовкле листя по діброві,
Гуляють хмари, сонце спить,
Ніде не чути людської мови,
Звір тільки виле, виле в село,
Де чує труни.

І ось між такі картини вплітає поет свою Оксаночку. Ось надбігла вона до сироти Яреми, що нетерпеливо жде на неї. Як з неба злетіла, усміхнулася, сіла й обнялася:

„Серце моє, зоре моя,
Де ти зорилася?
Я сьогодні забарилася:
Батько занежив,
Коло нього все порадася”.

„А мене-й байдуже?”
„Який бо ти, їй же Богу!”
І слізоз блиснули.
„Не плач, серце, я жартую.”
„Жарті!”
Усміхнулася.
Прихилилася головою,
Та й ніби заснула.

І попила солодка розмова. Та це не легко розказати:

Як козак чорнявий
Під вербою над водою,
Обнявшись, сумує,
А Оксана, як голубка,
Воркує, цілує,
То заплаче, то зомліє,
Головоньку схилить:
„Серце моє, доле моя!
Сколько мій милий,
Мій”.

Аж верби нагинались
На таку мову.
Ото мова. Не розкажу
Мої чорноброві,
Не розкажу проти ночі,
А то ще присниться.
Нехай собі розійдуться
Так, як і зійшлися:
Тихесенько, гарнесенько,
Щоб ніхто не бачив
Ні дівоки дрібні сльози,
Ні ширі козаці.

І ота Оксана ладає жертвою сваволі польської шляхти. І Ярема мститься за народні кривди і за свою Оксаночку. І мститься з гайдамаками так, що поет просить бідного місяця, щоб зайшов за хмари і не глядіє на ту страшну пімсту.

Про свою Оксаночку згадує ще Шевченко і в поезії „Оксані К...ко.”, написаній 1841 р. на пам'ять того, що давно минуло:

...Оксано, чула чорнобрива,
І ти не згадаєш того сироту,
Що в сирій свитині, було, шасливий,
Що побачить диво — твою красоту;
Кого ти без мови, без слова навчила

Очина, душею, серцем розмовлять,
З ким ти усміхалась, плакала, журилась,
Кому ти любила, Петрусь співать?
І ти не згадала... Оксані! Оксані!
А в я досі плачу до зірок.
Вилнула слези на мою Марину,
На тебе дивлюся, за тебе молюсь.
Згадай же, Оксано, чула чорнобрива,
І сестру Марину ристом ухилий.
Часом на Петрусь усміхлись, шасливі,
І хоч так, як жарті, колись згадай.

Для Марини неможливо повірити, що би могли розійтися ті, що любляться і дали життя:

Хіба було коли в світі,
Щоб ти, що кохалась,
Розійшлася, не взилая,
Живими осталися?

Ні, це тільки сліпі кобзарі припускають, що це можливе:

То кобзарі вигадують,
Бо, сліпі, не знають;
Бо не бачать, що є брови
Чорні й карі очі,
І високий стан козацький,
І глущий дівочий;
Що є коси, чорні коси,
Козацька чуприна,
Що на мову на Петрову
В глухий домовині
Усміхнуся, скажу йому:
„Орле співочий!”
Люблю тебе й на тім світі,
Як на тім любила”.

Ось про яку любов просить поет свою Оксаночку згадувати!

„Кобзар” і „Гайдамаки” покрили відразу Шевченка славою в Україні.

Всюди відчували, що це з'явився геній. Прямо чуда-диво розказували серед освічених кол в Україні про людину, котра до 24 року була кріпаком, а вийшовши на волю, написала українською мовою щось таке, від чого при читанні, як казав Квітка, аж валило дубом ставало.

(Далі буде).

УВАЖАЙТЕ НА МІСТА,
ПАНОВЕ.

Бувший президент Гувер піддає публічно думку, щоб держави згодилися не бомбардувати цивільного населення. Це ще пів бід заставити держави згодитися на це, але як їх заставити держатись обіцянки?

ПОДВИННА ВІТЧИНА.

Граф Телекі, мадярський прем'єр, у своїй промові до конгресу вчителів повчав їх, що мадяри мають два роди „простору для життя“: один справжній, на якому вони живуть, а другий бажаний ними, на якому вони хотіли б жити.

Це трохи нагадує на казку про те сотворіння, що, дивлячись на бика, казало: „Ох, коби мені так та роги! От я би всьому світові показала“.

ОБОРОНЦІ АМЕРИКИ.

Появилось в американських газетах донесення про „фінанси“ Німецько-Американського Бунду, що, мовляв, на випадок війни між Злученими Державами й Німеччиною членів Бунду будуть битися по стороні Злучених Держав, проти Німеччини.

Менше-більше в той самий час газети доносили, що комуністичний провідник Злучених Держав заявив аналогічно, що на випадок війни між Америкою й Росією американські комуністи будуть битися проти Росії, за Америку.

Ці заяви ставлять перед читачами цих газет цілу низку питань: Чи щиро говорили лідери цих рухів, чи просто підводили москаля? Чи не думали вони, що до таких воєн не може прийти й що через те такі заяви давати нічим не грозить? Чи виходили з глибокого переконання, чи може з опортунізму?

ПОЛІТИЧНИЙ УЧИТЕЛЬ?

Живе в теплих краях ящірка хамелеон, що не має на свою оборону ні сили, ні шкороности, ні ідовитих зубів, але вате має таку шкірку, що в один мент приймає барву предмету, на котрий ящірка полізе: полізе вона на лист, шкіра зеленіє, полізе на кору, шкіра брухатіє.

Звісно, таку звірину важко доглянути, і це її облякує з одного боку уникати ворогів, а з другого боку ловити добути.

Чи не вчилися правил політики від цього хамелеона ці нові добровольці до оборони Америки?

КЛОПІТ СПОКІЙНОЇ МАТЕРИ
ЗО СВАВІЛЬНОЮ ДИТИНОЮ.

Закликає польський уряд польську пресу поводитися спокійно й терпеливо, бо, мовляв, криза за Данціг уже минула.

Цим польський уряд мимоволі признав, що польська преса не поводитись ні спокійно ні терпеливо й своїм поведінням не причинялася до заспокоєння відносин Польщі з сусідами.

Подруге, польському урядові здається, що вистарчить сказати польським газетам поводитись спокійно й терпеливо, а вони це зараз можуть зробити. Він нагадує на ту матір, що думає успокоювати свої свавільні діти в цей спосіб, що каже дітям сидіти тихо, що не думає, що це вже вистарчає, щоб діти заспокоїлись.

Гелен Сарджент, наглядниця психологічної клініки при Норвестері Юніверситі, описувала раз таку матір, котра, дізнавшись від клініки, що її синок дуже нервовий і потребує спокою, почала його успокоювати в цей спосіб, що заставляла його йти до ліжка, коли він не хотів; забороняла йому слухати зворушливих ра-

МИРОН КАСІЙ.

Нова українська професіональна сила.

Інженір Мирон Касій, син покійного Степана й Анни, а дому Орун, член У. Н. Союзу, предсидник 94. відділу У. Н. Союзу в 1937 р. Покинув інженірські студії й одержав „Degree of Bachelor of Mechanical Engineering“ в „Detroit Institute of Technology“.

Щастя, Боже, на новій дорозі!

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ
У. Н. СОЮЗУ.

АРНОЛД, ПА.

В неділю, 25. червня, окржний організатор п. В. Загаєвич прибув до нашої громади на надзвичайні збори молодечого 395-го відділу У. Н. Союзу, котрі відбулися в церковній салі. Крім членів відділу був прийнятий уряд 296 відділу. Організатор виголосив одно-годинний реферат, доказуючи на основі предложених статистичних дат, що нема для нас, українців, кращої організації, ніж Батька Союзу. Вислід реферату був такий, що вже вписалось до обидвох відділів 27 нових членів, а життя у молодечім відділі оживилось. Наша громада вдячна У. Н. Союзові, що прислала організатора вже вдруге, а ми, союзовці, докажемо ділом, що вміємо це оцінити. Ми довідалися від п. Загаєвича, що оцінка грамот У. Н. Союзу виноситься 156%, що доказує, що У. Н. Союз стоїть фінансово дуже добре, далеко краще від подібних асекраційних великих компаній. Провідні громадяни так глибоко перенеслися рефератом і поклопом до спільної праці, що наш старий союзовець Петро Зілінський зараз вписав сина Евгена, а другий з черги піонір Союзу, Д. Пельц, вписав жінку, дочку й два сини. І гром. А. Лобур вписав сина Льва, а гром. М. Карсон жінку, дві дочки й два сини. Крім того забирали голос і покликували до співпраці секретар відділу 296, В. Кузмича, й Антін Пітух, секретар 395-го відділу, гр. Пельц і гр. Зілінський з їхніми дружинами, як також секретар Василь Кузмича їздили до Форд Ситі, де виголосили заохочуючий поклику в відділі 63 У. Н. Союзу, особливо гром. Зілінський додав потухи, так, що завдяки запобігливій праці п. Загаєвича зорганізувався молодечий відділ імени Тараса Шевченка, покищо з 38 членами, і то впродовж трьох днів. Ми хочемо вірити, що так як ми, так і всюди зрозуміють потребу організування нових кадр до У. Н. Союзу. По всіх закутках в Америці повинно бути ні одної української особи, котра не була б у нашій могучій Союзі. Як слухно говорив на зборах у Форд Ситі гром. Зілінський, що як би мати таких 20 Загаєвичів, то Союз скоро мав би 100,000 нових членів.

Ми вже дочекались наймодерніших грамот у своїй рідній організації. То чи це не народний гріх, коли не вписуємо своїх дітей до У. Н. Союзу? Тому, всі до діла! Покажіть, що скоро зробимо Союз такою могутньою організацією, що матиме 100,000 членів.

Василь Кузмича, секретар зборів і від. 296.

БУЛИ САМІ ВИЗНАЧНІ ЛЮДИ
І ПЕРО ПРОПАЛО.

Коли король і королева гостили в Вінніпегу 24. травня, вони між іншим підписалися в книзі визначних гостей у будинку легіслятури. Доступ до будинку мали на той час тільки самі вибрані люди. Кілька хвилю по тім, як король і королева підписалися, завважив послугач, що перо з срібної ручки, яка була в руках їх світлостей, десь зникло. Хтось із визначних гостей витягнув перо і сховав собі.

ДЛЯ ПІЗНАННЯ ЖИТТЯ
РІЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ
ПЛЕМЕН
ЧИТАЙТЕ ПОВІСТІ З ІХ
ЖИТТЯ

Наприклад для пізнання життя ЛЕМКІВ:

ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ

ЗА ЗЕМЛЮ

ЛЕМКІВСЬКА ПОВІСТЬ

з передмовою Богдана Лепкого

Автор цієї повісті служив довго роки суддею на Лемківщині, а, як звичайно, суддя може пізнати життя народу так, як лише може пізнати життя уродженець або сваянець. Життя лемків у цій повісті змальоване таким, яким воно є. Автор нічого не підкреслює ні зогиджує. Він ні навчає, ні моралізує. Як суддя старается писати по правді: малює велику любов лемка до праїдної землі, його старинні звичаї, що часто зустрічаються з писаними законами держави. Любо до землі й праїдлого звичаю зустрічається ще з любов'ю до іншої людини, і так повстає складна картина життя цього прекрасного українського племена, що на своїй малорозжайній землі та серед важких і несприятливих життєвих умов зберегло свою рідну землю, свої старосвітські звичаї, мову й віру.

Володимир український письменник Богдан Лепкий у передмові до повісті подає багато невідомого про лемків та автора. Всі розмови в повісті йдуть лемківською мовою, але автор обличив розуміння цієї мови додаванням на кінці книжки словничка лемківських слів.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати до:

„Svoboda“

BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СХАМЕНІТЬСЯ!

На що нам треба української преси в Америці? Думаю, що на підтримання духа нашої імміграції, на поглиблення національної свідомості та придержання нашої молоді при українстві. А також на підтримання духового зв'язку між тими, що є з української крові.

Часописи мають підтримувати нашого українського духа, а не його вбивати. Це найважливіше. Мають бути виявом визвольних змагань українського народу і нашої волі дати звідси з Америки якнайбільшу поміч тим змаганням. І мають бути зразком культурності українського народу. Зате в ніякому разі не вільно їм нерозважним писанням шкодити українському імені й українській справі та деморалізувати овою некультурністю не то старих іммігрантів, але ще й молоді.

Коли я забираю голову у цій справі, то тільки тому, що вже не стає терпцю, що є в нас така газета як „Наш Стяг“, що вся переповнена поганого лайкою, що постійно нападає на наші найповажніші народні установи й особи. Оце її „лаїння“ перейшло вже всі границі. І тому мусить бути положений кінець отій деморалізаційній роботі.

Не належу до ніякої політичної партії. І мені здається, що я є виразом на різні наші недомогання. Не маю ніякого упередження ні до соціалістів, ні до гетьманців, ні до націоналістів. Але те, що тепер можна вичитати в гетьманським „Нашім Стягу“, то це може вивести з рівноваги і найбільш холоднокровних.

Що слово — оплюгавлювання. Все, що не гетьманське — чорне. Навіть те, що є виявом тільки нашої культури. Не по-добається, наприклад, гетьманським „Україна в огні“. Пишуть про цю таку небилицю, що ніби під Польщею можна було дісно знімати фотографії з паціфікації. Я була в 1930 р. свідком тих варварств Польщі. Бачила побиті, бачила руїни наших інституцій. А не можливо було знати одної знімки, бо зараз а-рештували. А хто дещо одійняв, то за те добре відпокутував. Тому і не дивно, що і з нової паціфікації нема таких образів, які ми може хотіли б бачити. Чи за це треба зараз таньбити? Краще самому поїхати і самому привезти знімки. Таке поступовання буде відважним, чесним і патріотичним. І чи можна вічно писати про те, що „покрали гроші“? Для кого це? Хіба для ворогів, бо наш загал має повне довіря до „Об'єднання“, так, як я маю своє особисте довіря, бо переконалася, що все доходить у порядку і в призначені місця. До надужити, якби вони де були, треба поступати в розважний і чесний спосіб. Тоді кожний розумний чоловік погодиться з таким поступованням, бо всі ми хочемо порядку й контролю. Але постійно кричати про якіхсь „злочинів“, це та деморалізація, якою покористовуються хіба наші вороги на нашу некористь.

А вже серце рветься з болю, коли читати те, що пише „Наш Стяг“ про Карпатську Україну. Простий розум казав би думати, що ні гетьманці не збудували Карпатської України, ні націоналісти її не заваляли. Загарбали її мадяри й знущались над нашим народом, катують його. А гетьманці, замість нести їй поміч, вписують несоротворені речі проти українців-націоналістів. Підчас критичних днів, які переживала Карпатська Україна, слухала я по цілих днях радіо і слідила за кожною вісткою, яку подавали американці через радіо. З одного боку приходилося утирати сльози, а з

ДАРУНОК ЯПОНІ.

Японський уряд подарував Гелені Келер, відомій глухій і сліпій лекторці й письменниці, що виправлену японською поліцією собаку на провідника. Називається вона Казан Го й належить до породи негавкачючих собак.

другого — серце мало не пукало з радості, як слухалося тих зодотих слів похвали для Січовиків за їх героїську оборону Карпатської України. А тут знайшлися наші люди, що завзялись тепер в українців в Америці й у нашої молоді знищити те все, що ми чули від чужих людей, що висказувалися з найбільшим подивом про героїзм наших євнів — Січовиків з Карпатської України. Хочуть доконче нас переконати, що там було дуже але, що тут не дописав командант, там урядовець, а там богослов... Звідкиж той наш поневолений нарід міг набрати такої великої практики, щоб усе виходило якнайліпше, без помилок? І ще в таліх обставинах? Деж ми могли набрати тих дипломатів і високих військових достойників? Там була гетьманська держава з царськими дипломатами, генералами і гетьманами. А скільки там нароблено по-

ЖЕРТВА СПОРТУ.

С. Мот Вулі, 22-літній капітан дружини в гру „поло“, що помер в однім ньюйорським шпиталі, як його кінь підчас цієї гри впа і привалив його собою.

НА
РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Савчак. З передмовою Л. Нігринського. Ст. 123. Видавництво „Українська Свобода“. Видавець Іван Тикто, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилкове виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в „Свободі“.

„Svoboda“

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY, N. J.

ків, розійшлась. От влаштували люди паради, ніби на якийсь військовий лад, а не знають примитивної поведінки. „Наш Стяг“ пише про „галабурди“ націоналістів, та зробив би краще, колиб звертав увагу на гетьманські „галабурди“, що компрометують українців. Я про це не писала до ніякої газети, але коли тепер гетьманці взяли за таку чорну роботу, що обходять бо-лотом усіх і вся, то годі мовчати.

Нічого іншого не хочу від гетьманців, але щоб стали людськими, культурними. Цього року була я на „Свяченім“, влаштованім одною українською парохією. З того „свяченого“ вийшла я з великим національним пригнобленням, бо була змушена слухати, як якийсь гетьманський старшина, чи підстаршина, зневажав у негідний спосіб наших померлих героїв. Не треба бути „одвістом“, бо я не належу до ОДВУ, щоб обуритись на таке дике поведіння, і то ще на „Свяченім“. Пишете, що націоналісти наробили в Карпатській Україні повно різних рангів. А погляньте, скільки то рангів у вас, що ніхто і визнатись на тім не годен. Тільки видно, що якась „ранга“, а потім чуєте, як та „ранга“ зневажає в негідний спосіб навіть тих, що замордовані нашими ворогами... І про це не була б я ніколи писала до газети. Але далі так бути не може, бо мусить бути кінець тій деморалізації.

Може є ще хтось у гетьманській організації, що здержить це „гуляйполе“. А як ні, то такі все громадянство мусить постояти за те, щоб наші сили були витрачені на знищення ворогів, а не винищування себе самих. Ми мусимо затягнути всі наші сили до праці для України. Праці треба, а не лайки. Признаюся, що пишу те все з дуже великим жалем. Але дійшло до цього, що не могла далі терпіти і мусіла це написати.

Анастасія Кочан,
Джоліет, Іл.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238, відбулись в четвер, 13. липня, в У. Н. Домі, 831 Джозеф Евері, в годині 7. вечір. Присілих всіх членів, як старших так і молоді, являлись на ці збори, бо є важні справи до пологодження. Наше Союзове свято вже близько та треба, щоб все було впорядку складено і кожний знав свій обов'язок до виконання на святі. Є й інші справи до пологодження. Всі члени, котрі довгують, повинні вирішити свої вкладки і більше не залежати без потреби, бо вим здержується з виснажкою грошею до головної каси. Хто надумався і хоче вступити в ряди Союзців, як старший так і діти, повинні являтися на ці збори. Союз приймає всіх, хто бажає мати найкраще і найвище забезпечення для себе й своєї родини. — П. Мороз, гол.; Я. Берберський, кас.; Н. Давискоба, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Місячні збори Тов. Вілліама Козаків, від. 316, відбулись в четвер, 13. липня, в У. Н. Домі, 831 Джозеф Евері, в годині 8. вечір. Присілих всіх членів прийняти на ці збори і вислухати звіту урядників і контр. комісії, котрі здають справоздання з парного діловодства. Присілих тих членів, що довгують більшу суму до тав. каси, щоб кожний сплачував позмов. — П. Ковтун, гол.; К. Кульчицький, кас. В. Іванчик.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Для 3. липня 1939. року помер у Вункет, Р. А.
СЕМЕН РОГОЖИН,
довготілий член Тов. Запорозька Січ, від. 206. У. Н. Союзу в Вункет, Р. А.
Покійний походив зо села Калагурівка, повіт Скалат, Галичина. Народився 3. липня 1873.
Похорон відбувся 6. липня при участі членів відділу 206. У. Н. С. родили і знайомих. Тілий останок відправлено до української прав. церкви св. Троиці, а потім на місце вічного спокою.
Земля йому пером!
І. Козольський, секр.

ХІ. ЗВІЧАЙНИЙ ЗІЗД ЦЕНТРАЛЬНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА

В дні 17-18 червня в р. відбувся в Відні ХІ. Звичайний Зізд ЦеСУСа, що завершив 17-річчя діяльності української студентської централі, 17-річчя об'єднаного українського студентства.

Наскільки розуміє українське студентство вагу таких зізнів ЦеСУСа, видно вже хоч би з того, що навіть осередки українського студентства, що лежать далеко від Відня, як наприклад Брюссель, Париж, Рим і т. п., вислали своїх спеціальних делегатів на цей ХІ. зізд, не дивлячись на фінансову трудність, що з ними бореться кожна студентська організація.

Та не тільки студентство, але й старше громадянство виявило належне розуміння праці ЦеСУСа. Своєю численною присутністю на святковій частині ХІ. звичайного зізду ЦеСУСа, як також і цілим рядом привітань зіздові, показало старше громадянство, наскільки цінить і цікавиться працею об'єднаного студентства, працею ЦеСУСа.

В "Гербовій салі", прикрашеній українськими прапорами з націоналістичним гербом і бюстами бл. п. Евгена Коновальця і Симона Петлюри, можна було бачити українську молодь з усіх сторін світу: з Краю, з еміграції в Європі, в Америці й Азії.

У звіті управи було крім внутрішньої діяльності теж належно висвітлено працю ЦеСУСа на міжнародному полі, що являється однією з найважливіших ділянок праці управи. Ця праця позначилася у виступах представників ЦеСУСа на восьми міжнародних конгресах СІЕ, ІСС і інших; властиво українських пропагандних вечорів з нагоди тих же міжнародних студентських конгресів та участю у виставах чи то міжнародної студентської преси, чи то мистецтва і культури.

Не дивлячись на несприятливі умови, в яких опинилася управа ЦеСУСа в 1934 році, вдалося всеж вислати на фєрїях того року свою двоохідну делегацію на конгрес СІЕ (Міжнарод. Студ. Конференція) в Ноттінгем — Англія. В тому ж часі відбувся і конгрес ІСС (Міжнарод. Студ. Поміч) у Буфелон біля Парижа, на який ЦеСУС знову був заступлений двома делегатами.

В 1935 році взяв ЦеСУС участь у двох конгресах: ІСД (Міжнарод. Студ. Ліга), що відбувся в Карлові, Болгарія та СІЕ в Празі. Під час конгресу в Празі видало було меморіал у справі переслідувань у 1934 році українського студентства на ЗУЗ та замкнення їх (понад сто) у концетраційному таборі Береза Картузья.

В 1936 році вислала управа ЦеСУСа своїх делегатів на конгрес СІЕ в Софії. На цьому конгресі, щоби паралізувати заходи французів, втягнути до СІЕ московсько-більшовицьке студентство, вислала українська делегація на пленумі

плєну мажоритарного рішення в справі членства ЦеСУСа в СІЕ, не допустила безправно нашого делегата на офіційні наради, проти чого подав цей делегат відповідний меморіал-протест.

Всеж ЦеСУС, не дивлячись на скопійковані відносини, серед яких відбувалася праця на міжнародному форумі, не думає залишити таку свою працю, а, навпаки, поширити її на інші міжнародні осередки.

У звіті управи звернено зокрема увагу на українське студентство східних земель, що гекатомби жертв кладе на жертвеннику визволення нації з під московсько-більшовицького ярма. Не можна говорити про якусь окрему організацію і працю східно-українського студентства, бо режим терору більшовизму не дозволяє на жоден, хоч припитувати національне українське життя. Умовини боротьби східно-українських земель з того роду, що український визвольний фронт проти більшовизму вліпав в себе всі позитивні верстви українського суспільства, а в тому числі і студентство. Слід підмітити, що на східних землях налічується бл. десяти тисяч українських студентів на заставі.

Під час вибору нової управи, в склад Президії якої входять: президент — мж. Дмитро Равич; секретар — мж. Богдан Модрицький та фінансовий референт — мж. Омелян Бачинський, прийнято було ший ряд резолюцій, які діляться на культурно-суспільні, організаційні, міжнародні та економічні.

ХІ. Звичайний Зізд ЦеСУСа, визнаючи заслуги Ярослава Барановського за час його президентства в роках 1933-1938 перед українським студентством, іменував Ярослава Барановського першим почесним президентом ЦеСУСа.

В неділю, 18. червня, передплуднем делегати зізду взяли участь у Службі Божій та панакхиді по студентах, які зложили свої буйні голови на жертвеннику Батьківщини.

Пополудні відбулася друга частина зізду, в якій крім делегатів взяло участь також ширше громадянство. Між гостями були: генерал Віктор Курманович, голова філії ІНО д-р Остап Грицай, провідник німецького студентства для звязку з чужинськими студентами д-р Качинка, та представники українського робітництва. Відчитано багато привітань від різних українських організацій, та українських громадських діячів.

У цій частині зізду відчитано низку рефератів, які дали образ широкій діяльності українського студентства. Було би варто хоч коротко аутиїтих над переповнєнням тих докладів, які вислухали присутні делегати та гості із небувалим зацікавленням. Один реферат ішов за другим (а їх було вісім) та нікого не тільки не томив, а навпаки, й останні реферати були з рівним зацікавленням вислухані. Подімо хоч їх назви: "Український націоналізм та студентство" (УСТ "Зарево" — Берлін); "Організація праці на вишкї українського студентства" (УСТ "Зарево" — Берлін).

В поліційній станиці. "Я покинув вас сюди в справі білки..." "А ні, то добре. Я готов. З ким маю битися?"

ПІД АРЕШТОМ.
Д-р Джеймс Монров Сміт, бувший президент Луїзіанського Стейтського Університету, вертається в автомобілі со своєю жінкою до Бетон Руж, де його жде арешт під закидом спроневерення фондів університету на суму 100,000 доларів.

день), "Здоровля нації та українське студентство" (УСТ "Січ" — Трап), "Український театр на службі нації" (УСТ "Зарево" — Берлін), "Українське студентство З. Д. П. Америки та Канади" (Ню Йорк), "Українська Далекосхідна Січ" (УДС — Харбін), "Праця української молоді в Бачії і Сремі в Югославії" (УСГ — Загреб), на прохання Союзу Українських Школярів в Бачії і Сремі), "Українське студентство й еміграція в Франції" (УСГ — Париж). Слід підмітити доклади представника українського студентства Америки й Канади М. Дудри з Ню Йорку та делегата Української Далекосхідної Січі Л. Шевченка з Харбіну. Перший з них закликав Старий Край більше цікавитись українською молоддю в Новому Світі, а рівночасно закликав українську молодь Нового Світу зблизитися до студентства українських земель через прийїзд на студії до Європи. Другий — делегат Далекосхідної Січі з Харбіну — описав життя української далекосхідної молоді, закінчив свій реферат такими словами: "Не забуваймо, що тільки 50 років тому Зелений Клин був дикою країною, без найменшого признак якоїнебудь цивілізації. Тільки колонізаційному генієві української нації цей край завдячує, що він досяг свого сучасного розвитку. Зелений Клин є витвором українських рук, тому повинен належати українцям, і тільки українцям!"

Відсліванням національного гімну і пісні "Не пора" закінчився ХІ. Зізд ЦеСУСа. Зізд був яскравим доказом об'єднаної сили ідеї українського націоналізму, довкола якої туртується все свідоме й активне українське студентство, що разом з іншими шарами громадянства, вірні гаслові "книжка і меч" бореться за здійснення нашої великої Меті!

В. Модрицький, секретар.

В поліційній станиці. "Я покинув вас сюди в справі білки..." "А ні, то добре. Я готов. З ким маю битися?"

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН

Історичний роман. Написав Федір Дудко. Літературна бібліотека "Української культури" ч. 1. Видавництво "Українська культура". Львів. Ілюстрації М. Бутковича. 3 друкарні Національного Т-ва ім. Шевченка у Львові. Книжка великої 8-ми, стор 239. Це перший том повісті, що має назву "Між Сиділею й Харболом".

ЗМІСТ: Серед пєштів (має 13 розділів). На гетьманському бенкеті (5 розділів). Дядько й небуки (5 розділів). Орел не ловить мух (17 розділів). В тексті 6 малюнків на цілу сторінку. На задній обгорці читаємо огі слова: "На вивченні подій минулого сталямо свої характерні й кумо шлехи до кращого майбутнього. Юнаїне видання. У нальк 250-ліття (1687-1937) обрання на гетьманство нашого найбільшого державника, Його Милості гетьмана Івана Мазепи. Хай ця ювілейна книжка діїде до рук кожного українця!"

Книжка написана з великим розмахом. У нїй багато рїжних історичних документів і описів рїжних подїв на гетьманському дворї. Добре змальований характер Мазепи і його тонка політика.

Ціна \$1.75.
Замовляйте в "Свободі":
"S.VOBODA"
P.O. Box 346
Jersey City, N. J.

МЕТУШЛИВЕ ЖИТТЯ ШКІДЛИВЕ.

У нашій добі електрики все скоро гонить, їде, летить та пливе: авта, літаки, газодінові кораблі. У миг ока отримуємо вісті і з найдальших закутків нашого овїту телеграфічно, телефонічно та при помочі радіодіного пересилання. І через те всі люди кудись тонять, летять, їдуть, спєрєчаються над швидко отриманими вістями з Європи або Азії. Всі метушаться. Метушаться і не мають часу спокійно роздумувати та виробляти собі світогляд. От шє одної думки не передумав чоловік, а тут уже нова народжується на підставі нових вістей з часопису, або радїя... І тому тепер так мало людей з виробленим світоглядом, людей характерних. Тепер навіть інтелігенти виглядають на всезнайків, що мало що дійсно та глибоко знають.

Коли шлунок переладуюмо, то будемо мворї на нестрвність та на всякі інші шлуноків недомогання. А чиж не те саме стається і в голові, коли надто багато вражїнь приходїть у короткому часї й нема часу їх передумати-упорядкувати? Так, можна захворувати і на розумову "нестрвність". Та в таких випадках ми звичайно кажемо, що захворував чоловік на нерви, на нервовий розстрїй. І ми переповняємо отакими людьми з нервовими розстрїями захисти для божєвілїних.

Тож не добре жити метушливо, розхристано. Треба придержуватись умїркуваності та рівноваги і серед отої метушливості, що ми тепер живемо, щоб здоровля зберегти.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

ВЗОРІ НАМБА: НІТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д. М. С. І СТЕМІЦЬОВА. НІ РІЧІ.
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.
Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues.
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урадові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
Госпір і хронїчні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіз крові для подружого свідчення.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офіційні години: рано від 10—2. Жінка-доктор до обслуги. X & Флюорскоп.

ЗАПЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
доповідь до безплатного терпіння.
Аналіз крові, луги "Екс", аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ забезпечують удачу діагнозу.
Результатні статки "Гей Фішер", астма, клопотні відкашів, кишків, піхула, алаз і випрок лікується модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ.
DR. DE RUHA
128 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10—2 год. і від 4—9. У неділі від 10—2. Осібна ждальня для жінок.

ДАРОМ ПРОБА ЛІКУ НА РЕВМАТИЗМ
Маємо знамениту методу на ревматизм, котру ми радо вишлемо кожному читачеві цього часопису, котрий напише по нєї. Як ви терпите від болю в суглобах або як ваші члени швидко або загато чутливі; як вам приходиться терпіти тяжкі болї при зміні погоди — маєте ось-тут годувати попробувати, що просту, дешєву методу, котра вже дала полєкшу соткам тисяч.
Ми радо вишлемо вам ПОВНУ пачку на 7 днів на ПРОБУ ДАРОМ, і як ви хочете виплатити далї, то можете те зробити за невеликим коштом. Запрошуємо вас узяти її на 7 днів даром, на наш кошт. Вишлїть нам своє ім'я й адресу найкраще на адресу: Rossa Products Co., Dept. O-19, 2708 W. Farwell Avenue, Chicago, Ill.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рїжїнь, як далеко мова Нюарком. Браз. Погребі та фєкєтє до вас. Обслуга шїра і чесна. Облє.
883 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундєртєйкєр заряджує погребамі по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 9th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОК, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

Тарзан наступав смїливо на гарчачї гїєни. Звірята відїшли і сховалися в лїсі. А тепер малюнод приступив до слона Тантора, якому звисала шкїра, бо вже видно він був багато днів без їжі і води.

Майже ціле життя Тарзан був у приязні з Тантором. Він цього слона не бачив іще ніколи, але для нього він був Тантор. Це ім'я і приязнь були до всіх слонів. Отже Тарзан говорив до нього лагідно мовою нетрових звірат.

Може Тантор і не розумів цих слів — хто може знати? Але щось, мабуть тон бесїди, дало слоновї пізнати, що це приятель. Але слон потребував щось більше від ласкавих слів, отже Тарзан назбирав бамбусових вершків на гостину слона.

А тоді він почав величезну працю, щоб зробити місток, по яким Тантор мав вийти на волю. Для Тарзана не була легка робота приязні, але вона стала йому у великій пригодї в небезпечних днях, що лежали в будучності великого пана нетрів.